

2010. 01. 28.

Szmokingot kigombolni csak verekedéskor szabad

BÁLI SZEZON

Vízkeresztől, vagyis január 6-ától, hamvazószerdáig, vagyis a 40 napos, húsvét előtti böjt kezdetéig tart a farsangi időszak.

Ez a báli szezon. Amelyet minden évben, a Magyar Állami Operaházban honos Szféra-estély nyit meg és az Andrassy úti Ybl-palotában tartott Operabál zárja.

Az elsőbálozók nyitótáncát rendszerint színpompás bemutató előzi meg XIV. Lajos francia uralkodónak köszönhetjük a bál mai formáját.

A bálnak valamikor pontos helye és szerepe volt az emberek életében. A farsang, a farsangi táncos multságok, bálók elsősorban arra szolgáltak, hogy az eladósorba került lányokat bevezessék a társaságba, megtörténjen az ismerkedés, optimális esetben a leánykérés is. Azért, hogy ősszel megtarthassák az esküvőt. A bőség, a mulatozás, a gazdag vacsorák, roskadozó asztalok időszakát aztán a befelé fordulás követte. A maradékokat, a húshagyókeddet és a hamvazószerdát követő "csonka" csütörtökön még el lehetett fogyasztani. S következett a húsvéti tartó böjt.

Uralkodói jog Az első bált 1385-ben, VI. Károly és Bajor Izabella menyegzőjének alkalmából rendezték Amiens-ben. Az ötlet utóbb Medici Katalinnak is megtetszett, aki - miközben szorgalmazta a tánchoz a kényelmesebb, könnyű, kivágott ruhákat - kitalálta a kezdetben szolidnak szánt, ám hamarosan csupán kacérokodásra szolgáló álarcot. A bál mai formája XIV. Lajos uralkodása alatt terjedt el. Kezdetben az uralkodók joga volt az udvari bálók rendezése. Az arisztokrácia 1715-ben Párizsban tartotta az első, operában rendezett bált, amelyre hamarosan a gazdag polgárok is megszerezték névre szóló és előkelő társadalmi rangot jelentő meghívójukat. Széles körben elterjedt szórakozási formává a 19. században vált a bálozás.

A magyar vidéki élet kiemelkedő eseménye volt a megyebál. Az arisztokrácia felsőbb körei Bécsben és Pesten táncoltak. A bál intézménye hamarosan polgárosodott és demokratizálódott. Különböző társadalmi egyletek, sportkörök hirdettek tagságuknak bálakat, míg mások jótékony célra rendeztek táncos ünnepeket.

Medici Katalin Az Operaházban a századforduló idején szinte havonta bálozott az arisztokrácia.

A lelegegásabb hazai Az Operabál Magyarország lelegegásabb bálja. Évente egyszer rendezik meg, pedig a századforduló idején szinte havonta tartottak Operabált jótékonyági céllal. Bécsi mintára először 1934-ben szervezett Operabált a Budapesti Operabarátok Egyesülete, amelyen akkor Lehár Ferenc vezényelt. A második világháborút követően, 62 év szünet után 1996. február 17-én rendezték meg újra a budapesti Operabált. A korábbi tradíciókhoz híven azóta is évről évre, a báli szezon utolsó szombatján az Operaház színpada és nézőtere Magyarország legnagyobb és legimpozánsabb báltermévé alakul át. Az eseményt közel száz elsőbálozó táncolja meg egy rövid műsort követően, majd az Alles Walzert követően reggelig áll a bál. Sokan érkeznek külföldről is.

Részt vett a legutóbbi bálokon Franciaország volt miniszterelnöke és felesége, a francia pénzvilág kiemelkedő nagyságai, a Rotschild ház feje, a német igazságügyi és a bajor gazdasági miniszter. Magyarország vezető nagyvállalatai és a politikai élet vezető személyiségei is minden évben ott vannak az Operabálon, ahol a szórakozás mellett némi

munkára is szakítanak időt, kihasználva a kötetlenség lehetőségét.

A legelegánsabb külföldi Az International Debutante Ball nevű eseményt 1954-ben rendezték meg először. A rendkívüli rangot jelentő bálnak a New York-i Waldorf-Astoria hotel ad otthont. Az esemény célja, hogy a leggazdagabb családok hajadonjait bemutassák a felső tízezernek, és természetesen az is, hogy jövedelmező ismeretségeket kössenek a hasonló anyagi helyzetben levő családok ifjú örökösivel. A régi időket idéző eseményen rendszerint félszáz amerikai és európai arisztokrata, valamint dúsgazdag családokból származó fiatal hölgy mutatkozhat be. A bálra az asztalfoglalás jelenti a belépőjegyet, meglehetősen megszűrve az úri közönséget. Ez egy család számára ugyanis 14 ezer dollárba (2,8 millió forintba) kerül. Nemcsak dollármilliókat érő üzletek előkészítése zajlik a csillogó külsőségek között, de igazán jó partik is köttetnek itt.

A legnépszerűbb táncok Az elegáns bálokon a hagyományos táncokat a férfiak frakkban, a hölgyek nagyestélyiben táncolják. Hagyományos báli táncnak minősül az angolkeringő, a tangó, a bécsi keringő, a slow fox, a foxtrot, a swing és a quick step. A keringő a legrégebbi társastánc. Eredete egészen a 12. századig nyúlik vissza. A bécsiek a 18. század végén népszerűsítették walzer néven.

A bécsi keringő az első olyan tánc, ahol a férfi és a nő szemben áll egymással, s a férfi bal kezében tartja a nő jobb kezét.

Gyorsan folyó, egyenletes, temperamentumos, szárnyaló, lendületes.

Dallama és zenéje fiatalok és idősek számára egyaránt élvezetes. Az angolkeringő a bécsi keringő egyik változata: ritmikus, ugyanakkor lassan áradó, lágy, szelíd, gyakran szentimentális tánc. Ott van aztán az izgató, az erotikus tangó. A tánc közben a láb szinte simogatja a parkettát. A tangó 1890-es években született. Zenéje ellentétekben gazdag; szenvedélyes és visszahúzódó, kemény és szelíd, kissé borongós és fennkölt, szaggatott és virtuóz, drámai és csüggedt, dinamikus és játékos, gondtalan és heves.

A slow fox a lassú foxtrott. Az egyik legkedveltebb és leggyakrabban előforduló társastánc. Lassan áradó zene, amelyre egy tág terű, folyamatosan haladó, hullámszerű táncot lejtenek. A quick step a gyors foxtrott. Nagyon gyors, vidám, sodró, virtuóz tánc.

Fölösleges az álszerénység Ha bálba vagyunk hivatalosak, nem árt betartanunk néhány dolgot. Az első az, hogy pontosan érkezzünk. Az asztalnál ülő férfiaknak meg kell táncoltatniuk minden ott ülő hölgyet. Az első táncot illik saját partnerrel táncolni, majd az asztalhoz kíséreni őt. A partnerrel érkező hölgyeket először a férfitől kell elkérni. Közülük is talán a leghíresebb a Kaffeesiederball, a kávémérők bálja, amely évente 5000 vendéget vonz a bécsi Hofburgba és a Redoutensale termeibe. Sok vendég számára az este a Café Landtmannban ér véget, ahová stílusosan fiákerrel jutnak el.

Bálok a szocializmusban is voltak - Úgy emlékszem - mondja Gönczi Annamária újságíró, társa* sági életben jártas kollégánk -, hogy az első újságíróbálon a hetvenes évek közepén voltam, s azóta is minden évben részt veszek. De fiatalkoromban sokszor megfordultam más szakmai bálokon, például a jogászbálon is. A rendezők persze akkor is igyekeztek megadni a módját, azonban azok a rendezvények meg sem közelítették, mondjuk, egy mai Operabál színvonalát. Mióta megrendezik, vargasági újságíróként minden évben, hivatalból ott vagyok. - Minden évben, minden bálon új ruhában illik megjelenni? - Létezik az a réteg, amelynek hölgytagjai megengedhetik maguknak, hogy minden szezonra a legnevesebb divattervezők szalonjából varrassanak új nagyestélyit. Én nem tartozom közéjük, bár van egy ruhám egy nagyon híres magyar divattervezőtől. Évekig azonban egy hosszú fekete taftszoknyához váltogattam felváltva a felsőrészeket, kiegészítőket.

Mert valóban az Operabálon hosszúszoknyás, mélyen dekoltált nagyestélyiben lehet

megjelenni. Ha valaki ezt nem tudja, bizony nem mehet be. Illetve ha már fenntartanak egy gardróbát a rendezők, ahol ki tudnak segíteni, mondjuk, egy nadrágban érkező hölgyet.

Van úgynevezett Bokszt utca, ahol gyorssegélyt nyújtanak, ha valakinek letörik a cipője sarka, vagy leszakad a szoknya felhajtása.

- De ez még csak a nagyesztélyi. Ehhez kell cipő, sál, esetleg szörnyéképp, ékszer, kabát. Frizura, smink.

- A kabátot hagyod a ruhatárban. Egy dzsekiben talán nem mehetsz el, de egy elegánsabb szövetkabát megteszi.

Magas sarkú kell, de hát egy elegáns cipője majd' mindenkinek van. Manapság nem divat a valódi ékszer, igaz, a szép bizsu sem olcsó-fodrász? Nos, igen, fodrászhoz én is minden Operabál előtt elmegyek, és fésültetek egy szép kontyot magamnak.

- Színek? - A fekete arannyal biztosan elegáns. Nem tévedhetek, hát ezt veszem fel.

Debevallorh, nagyon szeretnék egy borvörös estélyit magamnak.

- A többi bálban is kötelező a szmoking és a nagyesztélyi? - Rendszerint nem. Az Újságíróbálon például a koktéluha is elfogadott.

Ruhák tegnap és ma A 19. századi bálokban a frakk volt a kötelező viselet fehér mellénnyel és csokornyakkendővel. Hölgyeknek hosszú ruha mély dekoltázssal.

Estélyen elég volt szmokingban megjeleni, a lányok és asszonyok ruhája valamivel rövidebb, kivágása szolidabb. Az esti viselettel kapcsolatban a kor jeles divattanácsadója így írt: "Ne kössük a csokornyakkendőt túl szabályosan. Ha megkötöttük, bízzuk sorsára, ne igazítsuk folyton. Esti öltözetben ne tartsuk kezünket kabát- vagy nadrágzsebben. Csak akkor nyúljunk zsebbe, ha ruhatárat fizetünk vagy borraivalót adunk. Ne tűzzünk virágot a frakk vagy szmoking gomblyukába, mert vőlegénynek nézhetnek. A szmokingot csak akkor gomboljuk ki, ha verekedést akarunk megakadályozni vagy kezdeni. Viseljük az esti ruhát olyan könnyedséggel, mint a mindennapi zakót, és mulassunk jól." Az elsőbálozó ruhája akkoriban mindig fehér volt, virága a rózsza.

A következő években az ifjú hölgyek válogathattak a rózsaszín, halványkék, világoszöld és sárga színek között. A mamák a bordó, a dohánybarna, a lila, a szürke, a mélykék és sötétzöld árnyalataiban pompázhattak. Csupán az idősebb asszonyok viseltek feketét. Magyarországon a 19.

században elterjedt díszmagyar, e drága és színpompás viselet lehetővé tette, hogy a harmincon túliaik több esztendőn át ugyanabban a ruhában jelenhessenek meg.

A báli öltözet kiválasztásánál a legfontosabb szerepe a meghívó félnek, a szervezőnek van. A viseletet ugyanis elő kell írni. A "white tie" előírás ugyan frakkot jelent és nagyesztélyit, de ezt csak a nyitótáncot táncoló pároknál illik betartani, ugyanis ezekben a ruhákban - frakk esetén kötelező a merev, fehér mellény, álló nyakú ing, villásfarkú zakó, a nagyesztélyinél a könyököt takaró kesztyű - lehetetlen egy egész estét végigtáncolni, vacsorázni. A gyakrabban előírt báli öltözet, a "black tie" a szmokingot és a hosszú alkalmi ruhát jelöli. Ez már hordhatóbb, hiszen a szmokinghoz nem kötelező a mellény, nem kötelező a spanyol öv, a hosszú alkalmi ruha elegáns és hordható. A báli öltözet fegyelmezi beszédünket, viselkedésünket - akár akarjuk, akár nem. A báli viselkedés konzervatív, a jó öreg illemszabályokat ezért illik betartani.

A leghíresebb báli szóbeszéd. Igaz vagy sem, ki tudja. A százéves háborút kirobbantó III. Edward angol király Calais-ban bált rendezett kedvese, Salisbury grófné tiszteletére 1348-ban. Történt, hogy a szép kegyencnőnek tánc közben lecsúszott a térdszalagja. Edward, mentendő a helyzetet, gyorsan odacapott, és a heves mozdulat fellebbentette a hölgy

ruháját. Ez kaján vidámságot keltett az udvaroncokban. A kuncogást hallva a király térdre ereszkedett a grófné előtt, és a legnagyobb nyugalommal feladta rá az intimnek számító ruhadarabot. Ekkor hangzott el szállóigévé vált mondása: "Szégyen arra, aki rosszra gondol!" Megesküdött, olyan tiszteletet szerez a térdszalagnak, hogy azok is versengeni fognak érte, akik nemrég még gúnyolódtak rajta. Az általa alapított Térdszalagrend ma is Anglia legtekintélyesebb érdemrendje.

Muti, Lollobrigida, Witt A budapesti Operabál szervezői mindig ügyelnek arra, hogy minden évben világhírű díszvendég emelje az est fényét. A bál sztárvendégei között olyan hírességeket találunk, mint Montserrat Caballé világhírű operaénekes, Ornella Muti és Sascha Hehn filmszínészek, Jevgenyij Nyesztyerenko orosz basszista, Walter Berry és Heinz Zednik, a bécsi Staatsoper művészei, Katia Ricciarelli operaénekes, Patrizio Buanne, Catherine Deneuve, Katarina Witt, Gina Lollobrigida vagy Daryl Hannah.

KIK A LEGHÍRESEBB WKM BÁLOZOK? Természetesen a hercegnők és a királykisasszonyok. Nekik nem kihívás, ha estélyi ruhában, emelt fővel kell végigvonulni a tömeg előtt. Vérükben van az elegancia, természetességük a választékosság.

A világ legdrágább báli ruhái és cipői Kuala Lumpur csalóánya - ezt a nevet viseli a világ eddigi legdrágább, közel harmincmillió dollárt, azaz mintegy 7 milliárd forintot érő ruhája, amelyre 751 különleges gyémántot varrtak. Fasiol Abdullah divattervező gyémántruhájáért bizonyára tolongani fognak a világ gazdagabb részein. Ha elkészül a ruhaköltemény, csak ötszáz kiválasztott láthatja egy zártkörű divatgálán. Ha akad vevő, az ár öt százalékát a gázai övezet újjáépítésén dolgozó karitatív szervezetnek adják majd.

A világ legdrágább cipellőit Manolo Blahnik tervezi. Művészi alkotásai finom alapanyagokból készített kézműves termékek. Áruk 400 és 3000 euró között mozog. Sorban utánuk következnek Jimmy Choo cipői 400 és 1000 euró közötti áron. Sergio Rossi a végtelen magasságú sarkak és a szegecsek mestere. Kollekciónak az elegancia, a kifinomult érzékiség jellemzi.

Cipői akár 600 euróba is kerülhetnek.

Lothar Matthäus még magyar labdarúgó szövetségi kapitányként harmadik feleségével, Marijanával érkezett.

- Van a báloknak a szórakozáson túl konkrét célja is? - Persze. A bevételt vagy annak egy részét jótékonyosságra fordítják. A résztvevők számára ez egy társadalmi esemény. Névjegyet lehet cserélni, ismeretségeket lehet kötni. Ma már a lányok bevezetése a társaságba nem cél, de jó partit, netán szerelmet tehet találni egy elegáns bálban is. Tánc közben nincs lekérés, és maximum két zeneszámot szokás egyazon partnerrel táncolni. A felkéréseket természetesen vissza lehet utasítani, nyugodtan mondhatjuk azt, "köszönöm, most nem táncolok", azonban ezután még két további felkérést illik elutasítani. Tánc közben a férfiaknak illik beszélgetést kezdeményezni, szórakoztatni a hölgyet, illik kerülni az olyan figurákat, amelyeket a partner még nem ismer. Legyen annyi önbizalmunk, hogy elfogadjuk és meg is köszönjük a felénk irányuló kedveskedést, bókot. A protokoll egyik alapvetése: fölösleges az álszerénység, visszatetsző úgy reagálni, mintha nem is volnának értékeink. A báli vacsora nem a gyomor megtöltését célozza, sokkal inkább kulináris ünnep. A báli étkezés a "díszétkezés" szabályait követi. Ha minden fogást feltálalnak, akkor egyszerre kell kihozni mindenkinek, aki az asztalnál ül. Ha az ételek büféasztalon vannak, és azokat el kell onnan hozni, a felszolgálóknak kötelességük az asztalon hagyott elhasznált tányért, evőeszközöket elvinni addigra, mire a vendég a következő fogással visszaér. Az étkezést a hölgyek kezdik. A damaszt szalvétát az önkbe kell tenni, és ha felállunk a következő fogásért, a bal oldalunkon kell elhelyezni kicsit gyűrve, amivel egyúttal az étkezés befejezését is jelezzük.

Cigaretta, ételt ne vigyünk a táncparketre! Éjfél előtt nem ildomos távozni.

Csillagászati árak Hazánk egyik legtekintélyesebb bálján, a Szféra-estélyen az egy személyre szóló meghívó állófogadással együtt nettó 48 ezer forintba kerül, míg egy négyszemélyes páholyért 200 ezer, a hatszemélyesért 420 ezer forintot kell fizetni. Az Operabálon a belépőkártya 75 000 forintba kerül. Az ár tartalmazza a belépést, szabad italfogyasztást a térítésmentes italválasztékból, továbbá falatkákat a kínálatból.

Páholybérletért, a páholyterképen jelöltek szerint 200 000 és 325 000 forintot kell fejenként fizetni. Az ár tartalmazza a szabad italfogyasztást a térítésmentes A tavalyi Operabálon a díszvendég, Franco Nero színművész Lévai Katalin EU-parlamenti képviselővel is táncolt A 2004-es Operabálon az akkori miniszterelnök, Medgyessy Péter kalauzolta a díszvendég Katarina Wittet Gina, Lollo Brigida 2005-ben volt a budapesti bál díszvendége.